

se pred uhom stiskuje, in kader olje v pesti začerči, je to znamenje, da je moka že pripravna za prešanje. Zdaj se v pripravljenem kotlu toliko moka povadi, kolikor je je treba za en mancot — pri nas se je vzame za en mancot pol maseljna; več je vzeti ni dobro, ker se ne more olje popolnoma iztlačiti. — V tem ko se moka vadi, se tlačivnica pripravi, in platno, v katero se srednje vroča moka iz kotla zavija, če je suha, z mlačno vodo pomoči in prav dobro izžme. Kader se v platno zavita moka v prešo dene, se iz začetka ne sme prenašlo stiskati, da olje na vrh ne stopi.

En mancot dá en maselje čistega in okusnega zdravega olja; najbolje je, katero vsred prešanja priteče; prvo je enmalo motno, zadnje pa grenkljato; nobeno ni za kolesa mazati, ampak posebno tisto, ki vsred prešanja priteče, za vsako gosposko mizo. Za svečavo ga pri nas ne rabijo, zato ker je prežlahno. Za tlačanje se plača od mancota 1 kr. star. dn., ednajsti mancot, pa tudi olje tega mancota ostane oljarju za prešo.

Pri nas sejejo riček pogostoma; večidel pri kraji okoli turšice, pa jo zlo zadržuje; nobeno steblo, ki blizo rička raste, ne zraste čez ped, in tudi stroka ne naredi. Vendar ga radi sejejo, ker jim olje marsikak krajcar donese, slamo ričkovo pa v metlice povežejo in jih za pometanje rabijo.

Lesjak.

Kako dolgo semena kaljivost obderžé.

Treba je, da gospodar to vé, zakaj potem ne bo semena zametaval, katero mu bo še dobro kalilo, od druge strani pa tudi ne bo sejal takega, katero je kaljivost že izgubilo:

Kaljivost obderži:

pšenica	3 do 4 leta
rež	3 — 4 „
ječmen	2 — 3 „
oves	2 leti
prosó	2 „
turšica	3 — 4 leta
grah	4 — 5 „
detelja	3 — 5 „
ogersica	2 — 3 „
lan	5 — 6 let
pesa	6 — 7 „
korenje	4 leta
čebula	2 — 3 „
salata	4 „
jabelčne in kruškove peške	2 — 3 „
kumare	6 — 7 let

Da pa seme, dobro shranjeno, kaljivost še delj časa obderži, vsak kmetovavec iz lastne skušnje vé. Tudi popolnoma zrelo in suho seme delj časa kaljivo ostane memo takega, ki se je poželo in domú spravilo, preden je do dobrega dozorelo in popolnoma se posušilo; kar se res dostikrat tū in tam, pa ne vselej po nemarnosti, ampak le zavolj straha pred hudo uro stori.

Res je, kdor se v žetvi prehití,

Dovelj zernja v kali zaduší!

Čbelarstvo na Rusovskem.

Čbela je Rusom kaj ljuba domača živalica; rusovski kmetovavec ima posebno skerb za njo, in jo s pravim veseljem glešta; znane so mu popolnoma navade in potrebe omenjenih živalic, in on vé vse napake, ki jim utegnejo škodovati, o pravem času odvracati. Skorej pri vsaki hiši je poseben vert za čbele, kjer čbelnak, poln panjev, dostikrat do sto in še več, napravljen stoji. Vedno mora kdo na čbelnem vertu biti, ki vé s čebelami v caker hoditi in opravlja dela, kakoršnih čbelarstvo potrebuje, ali pa leži v majhni koči, ki je s slamo krita, kakor zvest čbelen

čuvaj in oskerbnik. Panjovi so po navadi iz štiri čevlje dolgih in do dva čevlja širokih in izdolbljenih klad napravljani; kjer še nimajo enacih klad, jih napravljajo kakor pri nas sode, iz posamnih dog in jih z obroči nabijejo, katerih pa ne pokladajo kakor naši čbelarji, ampak jih pokonci postavljajo. Pozimi hranjujejo panjove v koči iz slame napravljene, kjer so zimskega mraza popolnoma obvarovani.

Na Rusovskem imajo sém ter tjé veliko lipovih gozdov, neizrečeno veliko ajde, tū in tam tudi dovelj maka sejejo, in na širokih ravninah raste po celi rusovski deželi tudi obilo obilo cvetlic, kjer čbele posebno bogato pašo dobivajo; ni tedaj čuda, da so Rusi izvrstni čbelarji, in da pridelajo sila veliko medú, kateri je prijetniši kakor uni iz planinskih krajev.

Preiskave na polji slovanske archaiologije.

O gromski sekiri imenovani: „Taran balta-sekira.“

Spisal Davorin Terstenjak.

(Konec.)

Gori sem že rekel, da je boginja podzemeljskega sveta bila tudi Nora. V posebnem članku: „Ueber die Göttin Noreja“¹⁾ sem o tem mitologičnem bitji v veri norenskih Slovincov obširno govoril, in povedal, da Noreja pomenjuje: globoko zemljo — boginjo globoke zemlje in „Norici“ — Norenci: prebivavce nižin, ponikev, Bewohner der Niederungen, Vertiefungen.

Ko sem oni članek pisal, še nisem našel v božanstvu severnih Slovanov boginje, koja bi se z Noro — Norejo v imenu in pomenu ujemala. Ker Latova najdemo v severnoslov. Latonu; Jarmoga v severnoslov. Jaru, Jarovitu, Mogu, Mogimaru, Charta; v severnoslov. Krtu; Lutumara v severnoslov. Lutomaru, Lutomiru; Belina v severnoslov. Belu, Belbogu itd. tedaj tudi Noreja mora imeti svojo družico v severnoslovenskem basenstvu, in rekel bi, da v mitiškem bitji severnih Slovanov NIRA imenovanem.

Stari česki letopisec Stransky²⁾ med podzemeljskimi božanstvi navaja tudi žensko boginjo NIERA.

Ker se deblo nor v severnoslov. narečjih glasi nir, ruski nyr, tedaj se oblika NORA sklada s česk. NIRA.

Glasnik o prestopa že tudi v slovenščini rad v i, na primer, horvatskoslov. dimo = domo, pohorski: zgir = zgor.

Glasnik r pa se spet rad zmenjuje z glasnikom v, — primeri cerkvenoslov. skroz in skvoz, nemško: Rasen in Wasen, Spinnrocken*) in Spinnwocken.³⁾ Učeni Bopp⁴⁾ sam pravi: Die verschiedenen Halbvocale und Liquidae werden wegen ihrer geschmeidigen flüssigen Natur leicht unter einander verwechselt. Am gewöhnlichsten ist der Wechsel zwischen r und l, ferner l mit v.

Iz NIRA toraj lahko postane NIVA, nasljano NINVA, in tako se je velela pri starih Moravcih podzemeljska boginja, katero je Stredowsky⁵⁾ primerjal z gerško Proserpino.

Al tudi r in v se zmenjujeta z glasnikom j, na primer, slovenski zavec in zajec, bravec in brajec, Schafbock, kleveta in klejeta, jajce in vajee, fajmešter = farmešter, staročesk. veste = jiste itd.; tako je tudi iz oblik NIRA, NIVA mogoča oblika: NIJA, **)

¹⁾ Glej „Mittheilungen des histor. Vereins für Krain.“ Jahrg. 1857. str. 135—138. ²⁾ Stransky „Resp. bohem.“ Lugdun. Batav. 1634. 24. cap. 6. str. 248. ³⁾ Glej Kuhn „Zur ältesten Geschichte der indogerm. Völker“ v Weberovih „Indische Studien“ I. Band III. Heft str. 357. ⁴⁾ Bopp „Vergleich. Gramm.“ I. Band I. Hälfte stran 35, 36. ⁵⁾ Stredowski stran 54.

*) Kuhn na omenjenem mestu primerja sansk. vadža s staro-visokonemški rokko.

**) G. Glück, kateri si je prizadeval vse keltiške imena, ki se nahajajo pri Caesaru, po gramatičnih pravilih razložiti, za ime